

Олена КРИЛОВА

ПИШІТЬ РАЗОМ З НАМИ!

Від 7-го до 11-го жовтня цього року у Києві відбувалася міжнародна конференція “Відродження та модернізація української драматургії” за участю драматургів-інструкторів з Великої Британії.

Ініціатором конференції була Ірена Коваль – драматург, автор п’єси “Лев і Левиця”, постановку якої на сцені Київського Молодого театру здійснив режисер Станіслав Мойсеєв у проєкті за участю Богдана Ступки.

На конференцію були запрошені досвідчені, а також молоді драматурги з різних регіонів України. Учасники були поділені на дві групи. В одній – переймали досвід написання п’єс. У другій – вивчали стратегію завоювання сцени новою, сучасною драматургією, фінансування програм, пов’язаних із працею драматурга і режисера, створення професійних товариств, викладання драматургії в освітніх закладах.

Британську делегацію представляли відомі в Англії автори. Стів Гуч – драматург та викладач. Його найвідоміша п’єса “Жіночий транспорт” має близько 400 постановок у театрах різних країн. Він написав та переклав багато інших п’єс і видав книгу “Написання п’єси”*. Том Крейз – драматург та письменник. Деякі твори з його численного доробку відзначені нагородами. Має багато цікавих публікацій з методології написання п’єс.

Емі Розенталь – представник наймолодшого покоління британських драматургів. Її п’єса “Гарненько сидіти” була поставлена у Лондоні, виставу побачили глядачі всієї Великої Британії в ході гастрольного туру, згодом твір неодноразово був втілений на сценах театрів у Нью-Йорку.

Ребекка Прічард – пише багато п’єс на замовлення і провадить заняття з драматургічної творчості у тюрмах, притулках, молодіжних клубах.

Дуже привітні, творчо піднесені, енергійні британці поділились із слухачами справді цікавою й необхідною інформацією, а головне – практично-методичним досвідом написання діалогів, п’єс.

Стів Гуч на своїх заняттях говорив, здавалось, про всім добре знані речі. Але згадувати та впорядковувати свої знання під його керівництвом було і цікаво, і важливо. На прикладі деяких замальовок до майбутніх п’єс, запропонованих учасниками конференції, він виклав теорію побудови драматичного твору, нагадав обов’язкові пункти, без яких твір не буде досконалим.

Том Крейз навчав нетрадиційного, нового для нас способу писання п’єс. Починаючи писати дослівно з “чистого листа”, обираєш кілька тем, які тебе хвилюють, додаєш кілька місць дії на свій вибір, називаєш персонажів, які асоціюються з цими темами, придумуєш мотивації основних

На світлині (зліва направо): Стів Гуч, Емі Розенталь, Ребекка Прічард та Том Крейз.

дій, і ніби описуєш фотографії, які виникають у тебе в уяві. Головна умова – писати не зупиняючись, не відриваючи ручки від паперу. За дві години цього майстер-класу ми несподівано для нас самих придумали більше десяти задумів нових п’єс, які, сподіваємось, стануть основами майбутніх драматургічних творів.

Емі Розенталь поділилась своїм досвідом створення п’єси “Гарненько сидіти”. Це твір про немолоду, сором’язливу, сповнену комплексів жінку, що зазнала у житті краху і наче вдруге народилася у новому покликанні – стала натурницею у школі мистецтв. Неочікуваний поворот – як в житті цієї жінки, так і в п’єсі.

Ребекка Прічард теж виклала свій метод написання п’єс. Він більше базувався на емоціях та інтуїції. Можна сказати, що це шлях пізнання себе. В процесі написання п’єси відкривається підсвідомість, виливаються на папір приховані страхи та питання, що торкаються твоєї сутності, про які у повсякденному житті навіть не здогадуєшся...

Друга група учасників за допомогою тих самих інструкторів вивчала стратегію і тактику співпраці британських драматургів із театрами. В Англії драматурги об’єднуються у неформальні спілки, обмінюються досвідом, організовують публічні читання своїх п’єс, захищають власні права, знаходять спільну мову з режисерами. П’єси нових драматургів активно ставлять на сценах британських театрів. Також при університетах та інших навчальних закладах організовують курси для тих, хто хоче навчитись писати п’єси.

Одна із запропонованих тем називалась “Заручини з режисером”. Це була дискусія, де намагалися відповісти на питання: як знаходити спільну мову з режисером і робити так, щоб сценічне втілення було не насильством над твором драматурга, а розкриттям закладеної в п’єсі теми.

Викладачі з Англії жваво цікавилися станом театральних справ в Україні. Дискутували також питання необхідності створення спілки драматургів. На конференції думки зійшлися на тому, що письменник і драматург – це дві різні професії, які потребують розмежування. Драматургів необхідно виокремити із письменницького загалу. Як це зробити? На це питання ми повинні знайти відповідь самі, а британці побажали нам у цьому успіху.

* див. переклад уривків з книги у цьому числі часопису, С. 85-88 (прим. ред.)